

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pro Calendario Gregoriano Disputatio Apologetica

**Busaeus, Johannes
Roest, Petrus**

Mogvntiæ, Anno 1585

Quo sensu B. Paulus in vitio posuerit Observationem dierum, mensium,
annorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43749

Chem. 4. p. de festis. obiectum non aliunde, quàm ex Hæreticorum Nouatianorum schola profectum est: Nam & Nouatiani Angari Bithyniæ publica coacta Synodo decreuerunt liberam & indifferentem relinquendam esse obseruationem Paschatis, & Socrates, vt Nouatianus, loco à Tubingensi citato, obiectas sententias Pauli ed contorquet, vt probet nec Christum nec Apostolos vllam legem de Paschæ, festorumque celebratibus, de ieiunandi ritu & alijs tulisse, quod cum omni antiquitate pugnare & hætenus ostendimus, ac porro ostendemus.

Trip. l. 9. c. 37
Socr. lib. 5. c.
20. 21.

Quo sensu B. Paulus in vitio posuerit Obseruationem dierum, mensium, annorum.

Gen. 1.

CXXI. Apostoli verbis non omnes reprehendi dierum, & temporum obseruationes certum est, nisi decretum antiquum Dei, vt luminaria cæli sint nobis *in signa & tempora, & dies, & annos*, rescindamus; nisi Astronomiam omnem, Ephemerides, Prognostica, omnemque vitæ humanæ consuetudinem, quæ sine obseruatione temporum consistere non potest, è medio tollamus.

Ep. 119. ad Ianuar. c. 6. 7.

Gen. 1.

CXXII. Non arbitretur quisquam sapiens, inquit B. Augustinus ad Ianuarium, obseruatores temporum reprehendendos, qui dicunt, *Non proficiscar hodie, quia tempestas exorta est, aut non nauigem, quia adhuc sunt hybernæ reliquæ: aut tempus seminandi est, quia imbribus autumnalibus terra satiata est: vel si qui forte alij naturales effectus circa motum aëris & humoris ad variandas temporum qualitates in syderum ordinatissima conuersione notati sunt, de quibus dictum est, cum conderentur: Et sunt in signis & temporibus, & diebus & in annis.*

CXXIII. Sicut vero in vita ciuili, sic nec in spiritali, & Ecclesiastica omnes potest condemnari temporum obseruatio,
non

non tantum propter ordinem & disciplinam, vt fatentur sectarij, sed etiam propter significationem Sacramenti, vt de festo Paschatis & ieiunio quadragesimæ scripsit B. Augustinus; qui & alibi ipsum Christum & S. Ioannem Baptistam, non obscure facit obseruatores temporum, cum scribit eo die natum B. Ioannem Baptistam quo incipiunt decrefcere dies, vt humiliaretur homo: eo autem die natum Christum, quo incipiunt crescere, vt exaltaretur Deus.

Serm. 2. de Natiui. S. Io. Baptista.

CXXIII. Ambrosius quoque Christum inducit obseruatorem temporum in sua Passione his verbis. Inde est, quod ipse Dominus cum opera in terris miranda fecisset, tempus Passionis esse memorauit dicens: Pater, venit hora, clarifica filium tuum, vt filius tuus clarificet te. Ergo & diem & horam exquirimus, vt scriptura nos instruit. Propheta etiam Dauid dicit, tempus faciendi Domine, petens accipere sensum ad cognoscenda Domini testimonia. Ecclesiastes ait. Omni rei tempus. Hieremias clamat. Turtur & hirundo, agri passeret agnouerunt tempora introitus sui. Quid autem euidentius, quam de Passione Domini dictum videri: Agnouit bos possessorem suum, & asinus praesepe Domini sui? Hoc igitur tempus praecipue scire debemus, (Pascha) quo per vniuersum orbem consona sacra noctis fundatur oratio, quia & tempore commendantur preces. sicut scriptum est. Tempore accepto exaudiui te, & in die salutis audiui te. Hoc est tempus de quo Apostolus dixit, Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Hæc ille.

In Ep. 83.

Ioan. 17.

Psal. 118.

Ecc. 3.

Hierem. 8.

Esa. 1.

Esa. 49.

2. Cor. 6.

CXXV. Ergo tota Apostoli oratio fertur tantum in superstitionibus vel Mathematicorum vel Iudaizantium, qui veteris legis ritus praeter fidem faciebant ad iustitiam & salutem necessarios, obseruationes: vtrumque enim commentarium liberum reliquit Augustinus.

In Ep. ad Gal.

CXXVI. Si de Mathematicorum superstitionibus intelligatur, (quod magis probauit August. propter illa verba proximè antecedentia; Quomodo conuertimini iterum ad infirma & egena elementa, quibus denuo seruire vultis? Non, n. inquit, poterant Galatae vel iterum

Ambr. ep. 48.

& in comment.

Aug. ep. 118.

19. in enchir.

F 2 conuerti c. 79.

Ep. 119. ad
Ioan. c. 7.

conuerti vel denuo seruire circumcissione, alijsque ritibus Iudaicis, qui nunquam fuerant circumcisi) obseruationem dierum, & mensium & annorum deuulgatissimo errore Gentilium interpre abimur, qui in expectandis euentibus vitæ ac negotiorum ac Astrologis & Caldæis notatos dies obseruabant; qui dicunt: inquit B. Augustinus, *Non proficiscar quia Luna sic fertur: vel proficiscar, vt prospera cedant, quia ita se habet positio syderum. Non agam hoc mense commercium, qui illa stella mihi agit mensem, non plantem hoc anno vineam, quia bissextus est.*

CXXVII. Si vero de Iudaizantium superstitionibus, qui in religione Christiana, Sabbathum, Neomenias, mensem primum in quo 14. die fiebat Phase, annum 50. Iubilæi, obseruandum volebant, quod cum Græcis interpretibus magis probat Hieronymus locus intelligatur, nihil obesse potest Christianorū, ferijs quæ similitudinem quandā cum Iudaicis retinuerunt. Magnis enim de causis, Iudaicam illam obseruationem temporum antiquauit Apostolus, quæ in nostra festa non coueniunt.

CXXVIII. *Prima est, quia vt plerique omnes, veteris legis, ritus erant umbra & figura futurorum, omnia enim, inquit Apostolus, in figura contingebant illis, ita præsentem corpore & veritate hoc est, Christo, ac lege Euangelica significationem suam amiserunt. Quare neque sine manifesto errore festa Iudaica post aduentum Christi, vt quæ significatione fallebant, obseruari poterunt. Illi, inquit B. Augustinus contra Adimantum Manichæum (qui Catholicorum quoque festa, vt nunc faciunt sectarij, sententia Apostoli euertere conabatur) ea seruiliter obseruabant (Iudaizantes) non intelligentes ad quarum rerum significationem & prænuntiationem pertinerent. Hoc in eis culpatur Apostolus. Nam nos quoque, & dominicum diem & Pascha Solemniter celebramus. & quaslibet alias Christianas dierum festiuitates. Sed quia intelligimus quo pertineant, non tempora obseruamus, sed quæ illis significantur temporibus.*

in Comment.
Gal. 4. CXXIX. *Altera est, quia seruillem & cum libertate Christiana omnino pugnantem sequebantur temporum obseruationem. Non enim, inquit Hieronymus, Iudæis fas erat omni tempore immolare agnum, Pentecosten agere, tabernacula figere, ieiunare quotidie: Nobis autem Christianis omnes dies sunt æquales, licet enim nobis vel ieiunare*
sema

semper vel semper orare, & diem dominicam accepto Domini corpore inde-
sine ntur celebrare

CXXX. Si quæras ab eo, cur ergo dies certi, agendis festis, &
ieiunijs constituti sint? Respondet id factum esse, tum vt in vnum
pariter omnes veniremus, & ex conspectu mutuo maiori lætitia in Ecclesijs
afficemur, tum quia multi sunt, qui magis seculo vacant, quam Deo,
nec possunt, imo nolunt toto in Ecclesia vitæ suæ tempore congregari, &
ante humanos actus Deo orationum suarum offerre sacrificia. Quotus quis-
que enim est, inquit, qui saltem hæc pauca, quæ statuta sunt, vel orandi,
tempora, vel ieiunandi semper exerceat?

In i comment.
ep. ad Gal.

CXXXI. Tertia est, quia lex vetus ante prædicatum Euange-
lium olim fuit instar muri, vt habet S. Theodoretus, quo fideles
concludebantur, sed vsque ad Christi aduentum, in quo ab-
iecto muro, & vt Apostolus alibi loquitur, macerie medijs parietis solu-
ta, omnes facti sunt filij libera, libertate qua Christus eos liberauit. Prius
autem, inquit Apostolus, quam veniret fides, sub lege tenebantur con-
clusi, in eam, id est vsque ad eam fidem, qua reuelanda erat.

Ephes. 2.
Gal. 4.
Gal. 3.

CXXXII. Et rursus fuit instar Pædagogum, quo non indigu-
erunt, nisi vsque ad tempus præfinitum à Patre cœlesti, plenu-
dinem videlicet temporis, in quo misit filium suum factum ex
muliere, vt eos qui sub lege (Pædagogo) erant redimeret. Vbi ve-
nit enim fides, inquit Apostolus, iam non sumus sub Pædagogo. Iustif-
sima ergo Apostoli reprehensio fuit in Galatas, qui obseruatio-
ne cæremoniarum legalium ipsi se in antiquum pistrinum, &
durissimarum legum carcerem includebant, & pædagogum,
clementariamque informationem sectantes, prorsus repueras-
cebant, & à Christo veritatis magistro discedebant.

CXXXIII. Postrema causa est, quia obseruationi tempo-
rum, ceterisque ritibus legis, infirmis alioquin, & egenis elemen-
tis vim omnem iustificandi, attribuebant, fidei adinrebant. Eua-
tuati estis à Christo, inquit, qui in lege iustificamini. At nos fidei, ope-
ribusque ex fide profectis, non autem nudis ritibus vim omnem
iustificandi ascribimus. Nos, inquit Apostolus, spem iustitiæ ex-
pectamus ex fide qua per charitatem operatur: hoc est, vim iustificandi
per charitatem exercet: græcè enim est εὐεργουμένη. Et apud B.
Iacobum Apostolum legimus Abrahamum ex operibus iustificatum Iac. 2.

Gal. 5.

F iij &

Non ex fide tantum, quia fides eius operibus non tantum declarata est, ut sectarij somniant sed consummata & perfecta, ut idem B. Iacobus loquitur.

*Ritum ieiunandi non esse liberum & adia-
phoron.*

CXXXIV. Satis haftenus pro Paschate pugnauimus, veni-
amus nunc ad Christiana ieiunia, & à libertate Lutherana, qua
disputator ea in vniuersum omnia donauit, vindicare co-
nemur.

CXXXV. Primum constat Aërianos ab Epiphanio, Augu-
stino, Damasceno in Catalogum hæreticorum relatos, quod
docuerint ritum ieiunandi cuique relinquendum esse liberum,
& præscripta ieiunia esse contemnenda. Eustachius quoque
Sebastiæ Episcopus teste Socrate, Zozomeno, & Nicephoro, di-
gnitate episcopali exautoratus est, & in synodo Gangrensi ana-
themate iugulatus, quod ieiunia lege Ecclesiastica mandata con-
tempserit.

*Epip. hæ. 75.
Aug. hæ. 53.
Dam. l. de hæ.
Socr. l. 2. c. 33.
Zozom. l. 3. c. 3.
Niceph. l. 3.*

CXXXVI. Deinde Canon Apostolorum 68. mandat dponi
Clericum, qui indicta ieiunia soluerit. Synodus Moguntina cum
Gangrensi pœna excommunicationis multas communium Ec-
clesiæ ieiuniorum contemptores. Tertullianus faterur Catho-
licæ Ecclesiæ Episcopos vniuersæ plebi solere ieiunia indicere.
Augustinus, Ambrosius, Leo Magnus, & indixerunt ipsi aliquan-
do ieiunia, & docuerunt non leue peccatum admitti indictorum
ieiuniorum transgressione. August. ser. 60. & 62. de temp. Am-
brosius ser. 25. 40 Leo serm. 1. de ieiunio 7. mens. & serm. 3. de ie-
iunio 10. mensis.

*Mog. can. 35.
Gang. c. 19.
Tertul. cont.
Ply.*

CXXXVII. Sunt quidem ieiuniorum quorundam secun-
dum D. Augustini doctrinam liberæ obseruationes: cuius auto-
ritate fieri conatur se hic aduersarius: sed hoc ad omnia ieiunia
trahi non potest.

*Aug. ep. 118.
Basil. ho. 2. de
ieiun. o. Hie-
ron. ep. ad Mar
Aug. ser. 77.
de temp. Am-
br. ser. 25.*

CXXXVIII. Liberum enim non est nec fuit vnquam ieiuni-
um quadragesimæ. Clarè enim docuerunt S. Patres lege siue di-
uina, siue Apostolica indictum esse, ut Basiliius, & necessitate ce-
lebrari, non libera voluntate, ut Hieronymus; & sine peccato
faci-